

Základní vegetační typy České republiky

Vypracovaly:

Hromádková Kateřina, 408928

Kunčarová Vladěna, 408811

Faktory prostředí

- Existence rostliny je závislá na prostředí
- neživá složka prostředí: geologický podklad; obsah živin v půdě; formy vody, vzduch; světlo a teplo, topografické podmínky
- živá složka: typ vegetace, působení živočichů, člověka a obsah mikroorganismů v půdě

Fytocenologie

- = rostlinná sociologie (nauka o rostlinných společenstvech)
- zkoumá seskupování rostlin do rostlinných společenstev, jejich rozšíření na Zemi, vazbu na určité podmínky prostředí a floristické složení
- Hierarchie vegetačních jednotek:

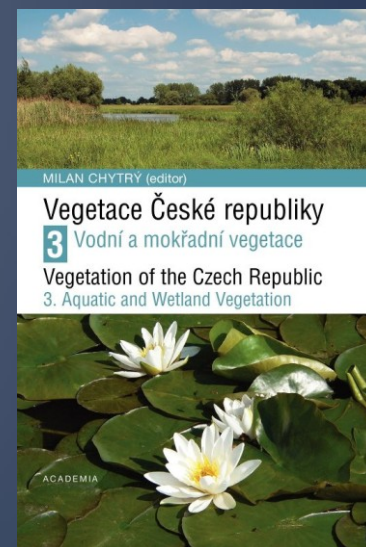
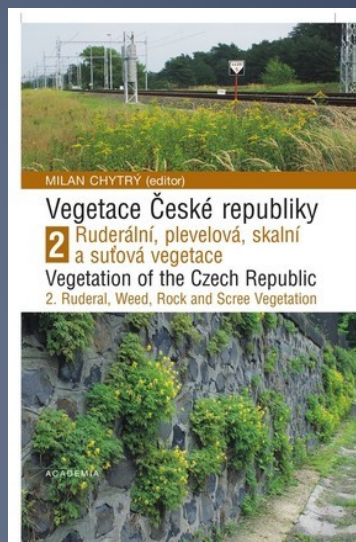
Rank	Koncovka	Příklad
Třída	-etea	Querco-Fegetea
Řád	-etalia	Fagetalia
Svaz	-ion	Fagion
Asociace	-etum	Fagetum

Prostorové uspořádání společenstva

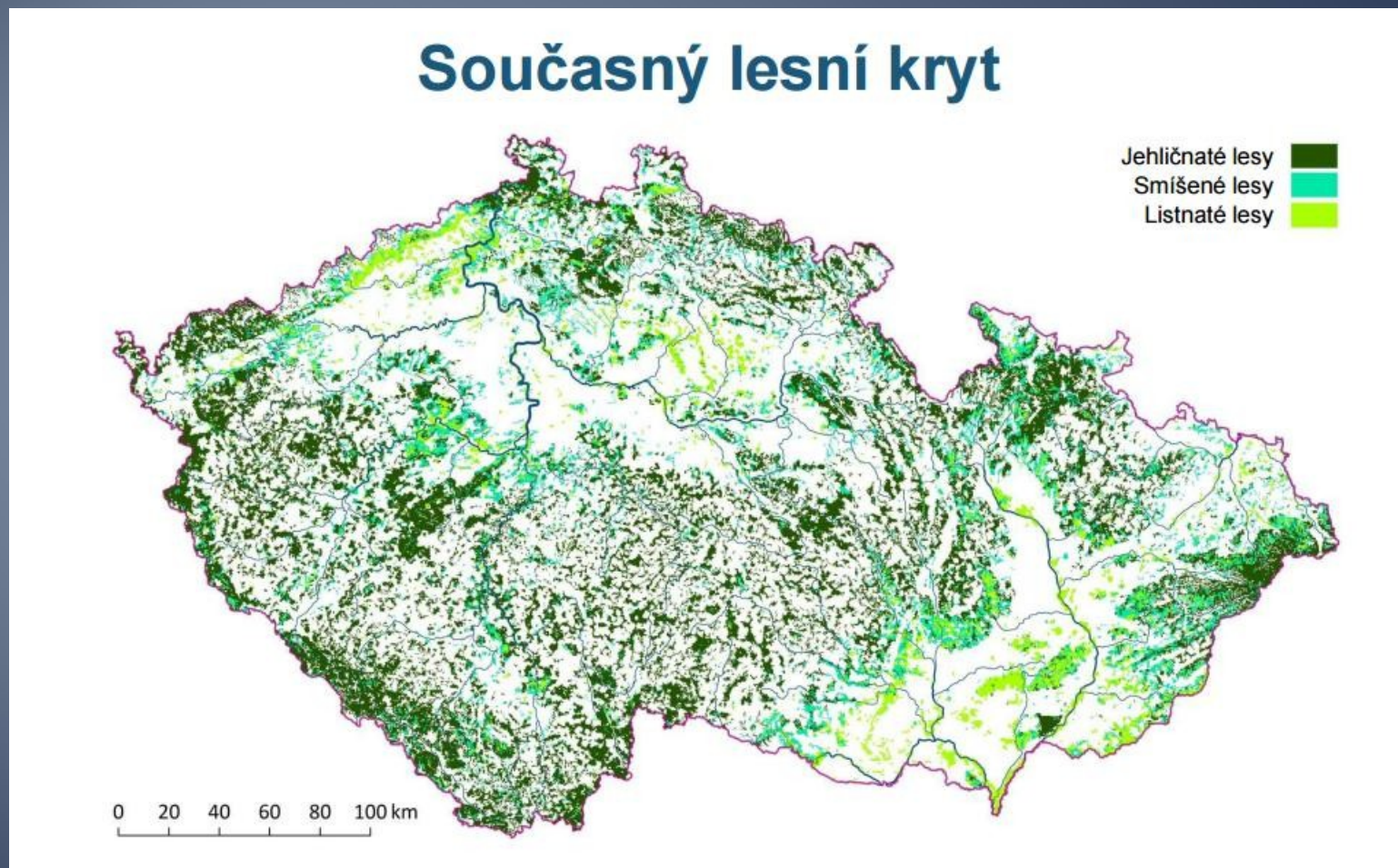
- organizování jednotlivých druhů do zřetelných vrstev = patra
- pomáhá k maximálnímu využití dané plochy a prostoru
- př. les: stromy (zachycují srážky) → keře → byliny (stínomilné rostliny) → mechy
- př. křoviny: chybí stromové patro
- př. louky a močály: chybí stromové a keřové patro

Vegetace České republiky

- Lesní vegetace
- Alpínská a subalpínská vegetace
- Vegetace skal, sutí a primitivních půd
- Vodní a mokřadní vegetace
- Vegetace pramenišť a rašelinišť
- Polopřirozená travinná vegetace
- Synantropní vegetace

Lesní vegetace

Plocha lesů – 34,9 % rozlohy ČR

Typy lesů podle ovlivnění člověkem

- les původní (prales) - člověkem víceméně neovlivněný les
- les přírodní vznikl přírodními procesy, byl hospodářsky ovlivňován, ale odpovídá původnímu lesu
- les přírodě blízký - ovlivněn hospodařením, dřevinná skladba ale převážně odpovídá stanovišti
- les kulturní – nepatří mezi přirozené lesy - člověkem pozměněná dřevinná skladba se stanovištně nepůvodními dřevinám

Lesy přirozené

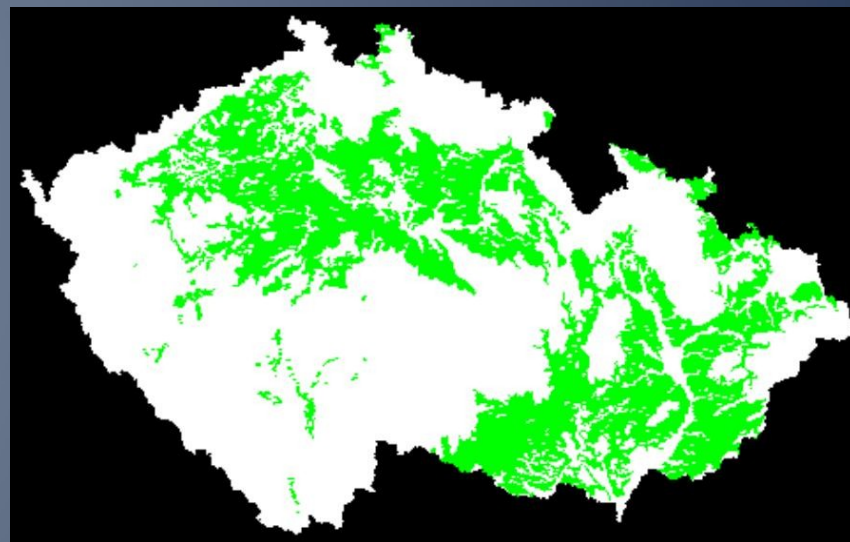
Dubohabřiny

- Nižší polohy
- Převážně: dub zimní, habr obecný, lípa malolistá
- Ve stromovém patře také: javor babyka nebo líska obecná
- keřové patro není příliš rozvinuté - hloh obecný

Dubohabřiny

- V bylinném patře: jaterník podléška, černýš hajní, sasanka hajní, konvalinka vonná, hrachor jarní, plicník lékařský, ptačinec velkokvětý
- Mechové patro nevýrazné

Jižní Morava, střední a severní Čechy, severní a východní Morava

Bučiny

- Vlhké oblasti
- Střední nadmořské výšky
- Nerostou na podmáčených půdách
- Velké množství mrtvého dřeva
- Většinou rostou spolu s jedlí a smrkem
- Ve stromovém patře také lípa malolistá a javor
- Keřové patro často chybí, místy líska obecná

Bučiny

- V bylinném patře:
kaprad' samec,
kostřava lesní,
samorostlík klasnatý,
mařinka vonná,
kyčelnice
cibulkonosná, vraní
oko čtyřlísté
- Mechové patro hojné
(mrtvé dřevo) - ploník
ztenčený

Doubravy - Teplomilné

- Suchá stanoviště
- Převažují: dub zimní, dub pýřitý, dub letní
- vzácněji dub cer
- Bylinné patro: kamejka modronachová, lýkovec vonný, třemdava bílá

© Jakub Štěpán

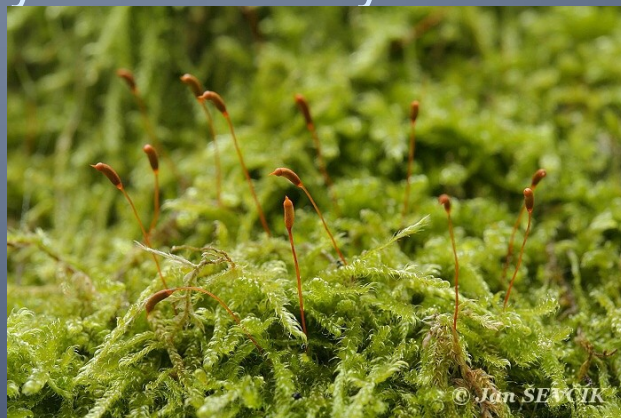
Josef Klíč

Doubravy - Acidofilní

- Pahorkatiny a podhorské oblasti
- Mírně suchá až mírně vlhká stanoviště
- Dominují dub zimní a dub letní Bylinné patro chudé: kostřava ovčí, černýš luční, lipnice hajní
- Mechové patro: rokyt cypřišovitý a dutohlávky

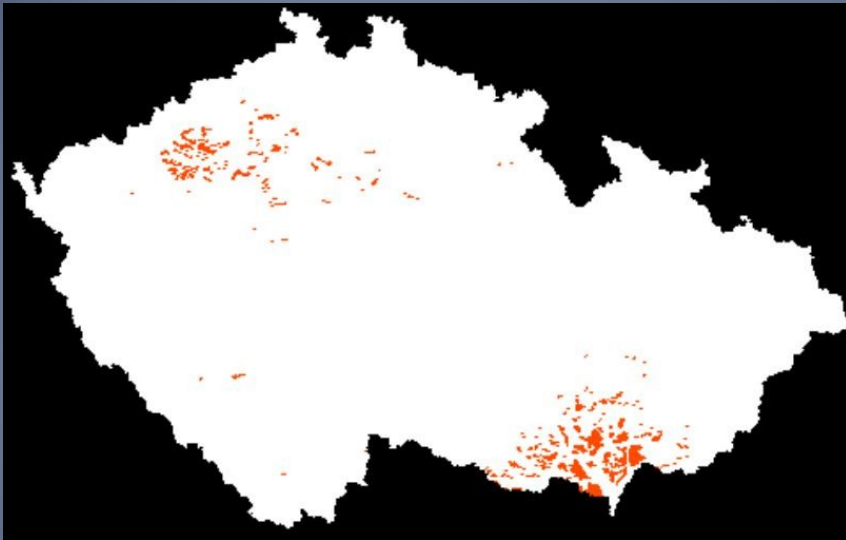
© Dana Michalčová

© Jan SEVČEK

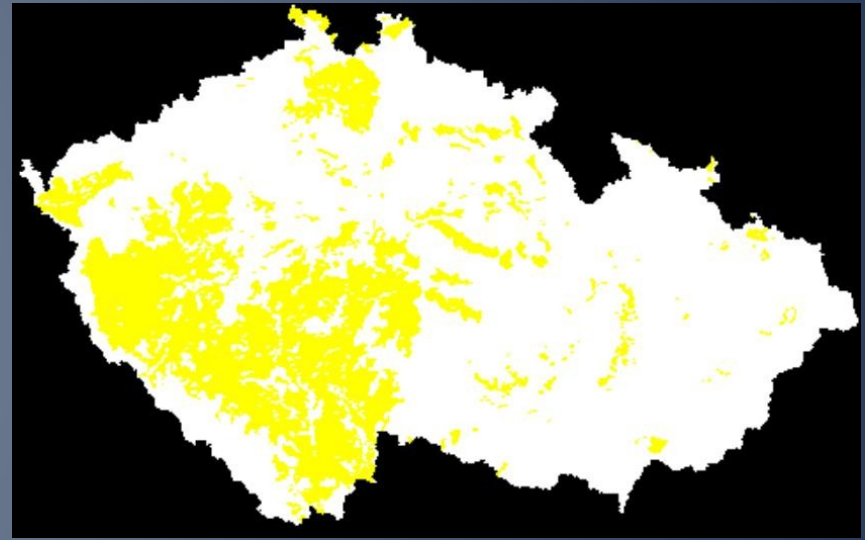
Doubravy

Tepломilné

Jižní Morava, severozápad Čech

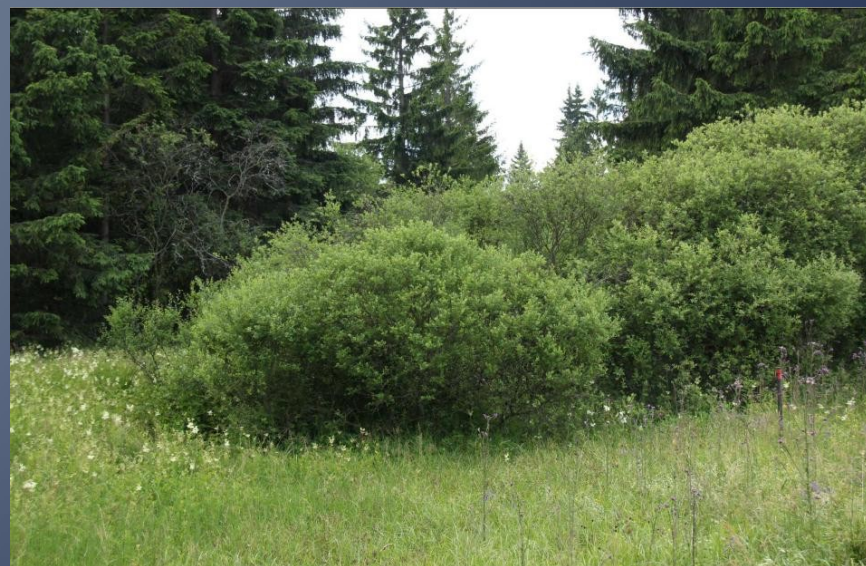
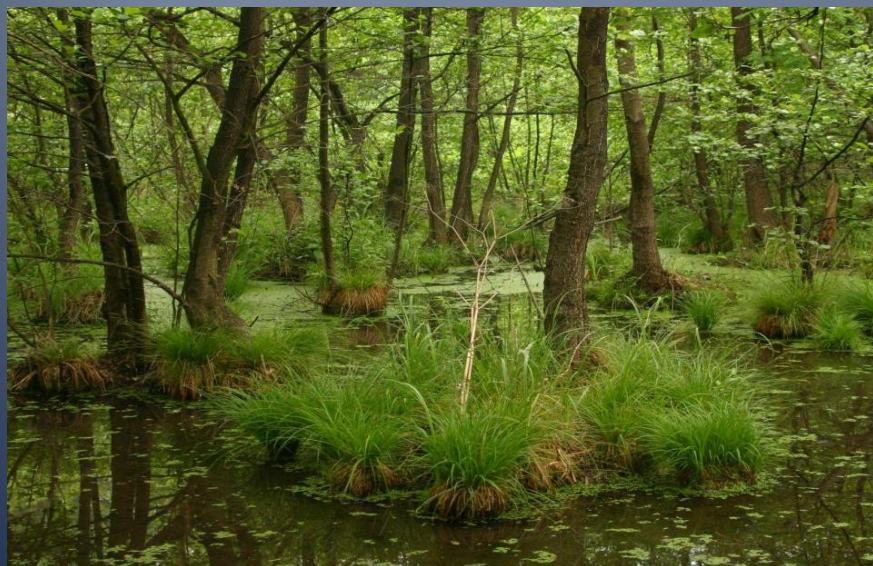
Acidofilní

jihozápad Čech, sever Čech

Mokřadní olšiny a vrbiny

- Podmáčená místa
- Říční nivy, okolí rybníků
- Dominuje olše lepkavá, bříza pýřitá
- Keřové patro: vrba ušatá, vrba popelavá
- Bylinné patro: ostřice prodloužená, ostřice ostrá, ostřice vyvýšená
- Mechové patro: baňatka potoční, sušinec pobřežní, károvka hrotitá

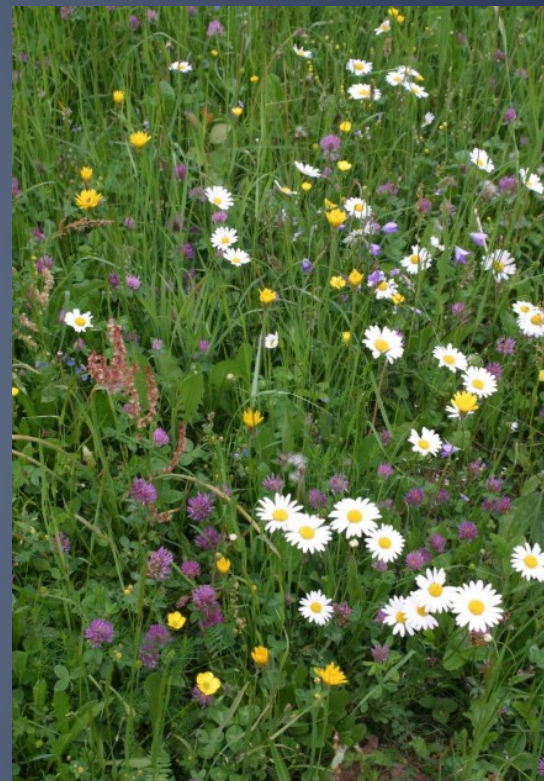

Louky a pastviny

- Mladá, převážně vytvořená člověkem
- Sekundární vegetace, vznik na místech původních lesů
- Vazba na hospodářský režim (kosení, pastva, sešlap, hnojení aj.)
- Druhové zastoupení závisí na četnosti sečí, vlhkosti půdy a obsahu živin v ní, nadmořské výšce
- V posledních letech druhově bohaté louky často zanikají (vznikají druhově chudé porosty, případně zarůstají vysokými bylinami, travinami či křovinami)

Mezofilní ovsíkové louky

- Sušší, v blízkosti sádel, většinou 2x ročně sečeny
- Louky nížin a pahorkatin v nichž dominuje ovsík vyvýšený
- Podhorské louky s převahou nižších mezofilních trav, např. tomka vonná, trojštět žlutavý

Poháňkové pastviny

- Charakteristický je sešlap, odstraňování biomasy po celé vegetační období, spásání a hnojení
- Celá ČR, chybějí v nížinách a vyšších horských oblastech
- Dobytek spásá přednostně chutnější druhy, ponechává nechutné, jedovaté a trnité rostliny
- Hojný výskyt dvouděložných bylin snášejších časté narušování, např. sedmikráska obecná
- Výskyt plazivých bylin, např. jetel plazivý
- Výskyt trav snášejších sešlap, např. jílek vytrvalý

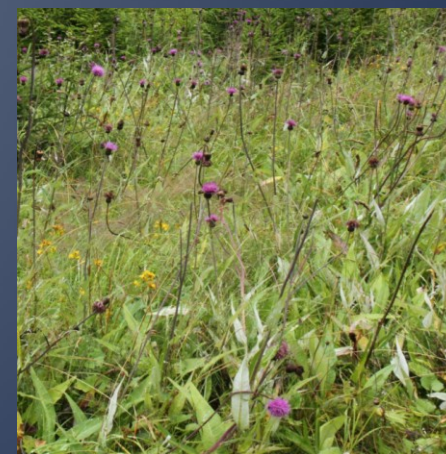
Trávníky v městské zeleni

- Jako pastviny, ale chybí selektivní spásání
- Častá dotace živin, kosení, sešlap a mulčování
- Malá druhová diverzita
- Vznik výsevem travních směsí
- Pronikají do nich druhy z okolního prostředí
- V létě často vysychají
- Častá dominance: ječmen myší, sveřep jalový

Vlhké pcháčové louky

- Pahorkatiny a horské oblasti, nivy říčních t
- Hnojení záplavami i uměle
- Dominance široolistých bylin
- Variabilita druhů v jednotlivých oblastech
- Bazické půdy: pcháč zelinný
- Kyselé půdy: pcháč bahenní
- Horské oblasti: pcháč různolistý

Vřesoviště

- Degradální stadia luk a pastvin po vyčerpání všech živin
- Podmínkou růstu vřesu je obnažená minerální půda
- Dominance keřů: vřes obecný (*Calluna vulgaris*), kručina (*Genista spp.*) a brusnice (*Vaccinium spp.*)

Životní cyklus vřesu

**staré degenerované
polykormony**

**vegetativní obnova
po požáru**

**generativní obnova
na obnažené půdě**

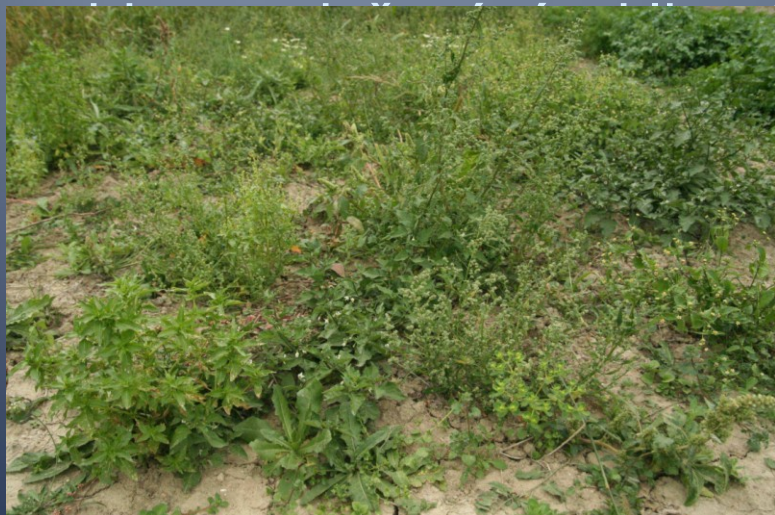

Synantropní vegetace

- Členění: ruderální (*rudus* = rumiště) a segetální neboli plevelová (*seget* = obilí)
- Synantropní druhy:
 1. Apofyty = domácí původ, např. ptačinec prostřední (*Stellaria media*)
 2. Archeofyty = zavlečené do konce středověku, např. úhorník mnohodlný (*Descurainia Sophia*)
 3. Neofyty = zavlečené v novověku, např. vrbovka žláznatá (*Epilobium ciliatum*)

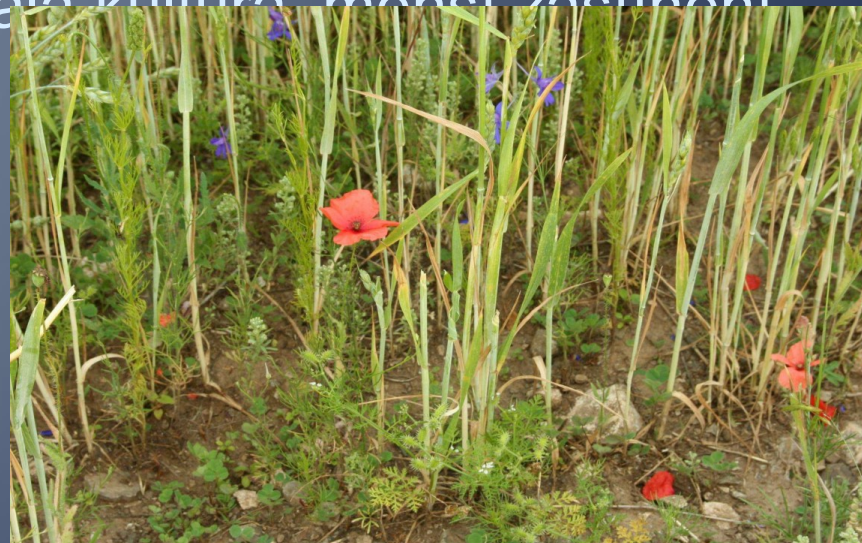
Plevelné druhy

- Po mechanickém poškození se rychle regenerují
- Dobře snášejí zastínění od jiných rostlin, případně je využívají jako oporu při cestě ke světlu
- Existence pozdě klíčících jedinců → odolnost vůči herbicidům
- Životní cyklus přizpůsoben pravidelnosti

Plevelová vegetace

- Vegetace obilovin – adaptace na chlad, prosazují se i v okopaninách chladnějších oblastí; např. pryskyřník rolní
- Vegetace okopanin – teplomilné rostliny, prosazují se i na strništi po sklizni obilí; např. merlík mnohosemenný, kopřiva žahavka
- Vegetace vinobrodů – vytrvalá kultura, menší zastínění

Ruderální vegetace

- Flóra je druhově bohatší než v okolí
- Časté mechanické poškození, zasolování díky zimní údržbě silnic, kontaminace půdy (těžkými kovy aj.)
- Města – vyšší teploty než v okolí, sušší půdy (odběr vody)
- Vesnice – vliv domácích zvířat, močůvek, hnojišť; častý kontakt s okolní krajinou → více apofytů
- Jednoletá: čerstvé zavážky zeminy, zbořeniště, smetiště s neustálým přírůstkem nového odpadu, místa po rozhrabání drůbeží
- Vytrvalá: lomy, kolejiště, rumiště, smetiště, opuštěná místa podél zdí, lemy lužních lesů aj., časté jsou křovinné byliny

Ruderální vegetace

Lesní paseky

- = vykácená část lesa
- Větší oslunění, kolísání teplot, vyšší dostupnost živin, časté je zamokření
- Přetrvávají původní lesní druhy

Vegetace sešlapávaných míst

- Cesty, podél chodníků, okraje hřišť
- Druhově velmi chudá vegetace, převládají poléhavé rostliny s krátkým životním cyklem s vysokou produkcí semen, např.

Zdroje

- KREJČA, Jindřich. Velká kniha rostlin, hornin, minerálů a zkamenělin. 1.vyd. Bratislava: Příroda, 1993, 384 s. ISBN 80-07-00595-1.
- HEJNÝ, Slavomil a Bohumil SLAVÍK. Květena České republiky 1. 2. vyd. Praha: Academia, 1997, 557 s. ISBN 80-200-0643-5. <http://www.biolib.cz/>
- <http://www.botanickafotogalerie.cz/>
- <http://dendrologie.upol.cz/spolecenstva.html>
- http://www.nature.cz/publik_syst2/files/kat_biotopu_r_2_vydani.pdf
- <http://www.nppodyji.cz/>
- <http://www.sci.muni.cz/botany/chytry/veg-cr/>
- <http://www.sci.muni.cz/botany/vegsci/vegetace.php?page=monograph&lang=cz>